

Tiofotade kräftdjur

Innehållet är sammanställt av Malin Strand och Jeanette Ågren.
Fakta- och språkgranskning: Matz Berggren, Ragnar Hall, Karin Herlitz och Anna Westling.
Katarina Nyberg stod för den grafiska formgivningen.
Omslagsbild: Blåröd trollhummer *Galathea strigosa*. Foto: Peder Pålsgård.

Distribution

Broschyren kan kostnadsfritt laddas ned från
www.slu.se/marint-faunavakter

Copyright © 2025

Förlag: SLU Artdatabanken, Uppsala

ISBN: 978-91-87853-77-7 (pdf)

ISBN: 978-91-87853-78-4 (tryck)

Innehållsförteckning

Om kräftdjur	2
Europeisk hummer <i>Homarus gammarus</i>	4
Havskräfta <i>Nephrops norvegicus</i>	5
Långfingrad grävkräfta <i>Calocaris macandreae</i>	6
Rundögd spökräfta <i>Callinassa subterranea</i>	7
Mudderkräftor <i>Upogebia</i> spp.....	8
Eremitkräftor Paguridae.....	9
Röd trollkrabba <i>Lithodes maja</i>	10
Trollhumrar Galattheoidea.....	11
Blåröd trollhummer <i>Galathea strigosa</i>	12
Tvåtaggig snorkelkrabba <i>Corystes cassivelaunus</i>	13
Cirkelkrabba <i>Atelecyclus rotundatus</i>	14
Krabbtaska <i>Cancer pagurus</i>	15
Strandkrabba <i>Carcinus maenas</i>	16
Simkrabbor <i>Polybius</i> spp.....	17
Trekantskrabbor Oregoniidae.....	18
Främmande och invasiva arter	19
Kinesisk ullhandskrabba <i>Eriocheir sinensis</i>	20
Blåskrabba <i>Hemigrapsus sanguineus</i>	21
Småprickig penselkrabba <i>Hemigrapsus takanoi</i>	22
Referenser och mer information	23

Prickig mudderkräfta *Upogebia stellata*. Foto: Rudolf Svensen.

Om kräftdjur

Kräftdjur är en mycket stor och variabel djurgrupp med arter både i hav, sötvatten och på land. I Sverige finns omkring 1 600 arter totalt. I det marina faunavärdet ingår endast en liten bråkdel – närmare bestämt 18 arter, eller några till, eftersom vi har klumpat ihop vissa arter under ett namn.

De arter som har valts ut tillhör alla de tiofotade kräftdjuren (ordningen Decapoda) och hör till i flera olika grupper: Astacidea (kräftor och humrar), Axiidea (grävkräftor och spökräftor), Gebiidea (mudderkräftor), Anomura (trollkrabbor, trollhumrar och eremitkräftor) och Brachyura (krabbor). Gemensamt för alla är att de har fem benpar, det vill säga tio ben, inklusive det främsta, klobärande benparet. Det är dock inte alltid lätt att se alla fem benparen eftersom vissa arter/grupper har starkt tillbakabildade ben.

Hos kräftor och humrar (Astacidea) finns klor på flera av de främre benparen. Första benparet har ofta stora klor och kallas då kloben. Följande två par har också ofta klor, men de kan vara mycket små. Bakkroppen är välutvecklad och muskulös.

Spökräftor och grävkräftor (Axiidea) samt mudderkräftor (Gebiidea) är långsmala djur med lång bakkropp. De påminner om kräftor och humrar men har till skillnad från dessa en tydlig smal ”midja” mellan ryggskölden och bakkroppen.

Hos trollkrabbor, trollhumrar och eremitkräftor (Anomura) är det sista benparet tillbakabildat och i princip osynligt. Man ser alltså bara fyra benpar tydligt.

Krabbor (Brachyura) har oftast en rundad ryggsköld som täcker större delen av kroppen och alla fem benpar är väl synliga. Bakkroppen är invikt platt under mellankroppen och bakkroppens ben används framför allt vid fortplantningen. Honan bär de befruktade äggen mellan den platta bakkroppen och mellankroppens undersida.

De arter och släkten som valts ut för marint faunavärdet är relativt lätta att känna igen och kan påträffas på normala dykdjup.

Europeisk hummer
Homarus gammarus

Havskräfta
Nephrops norvegicus

Långfingrad grävkräfta
Calocaris macandreae

Rundögd spökräfta
Callinassa subterranea

Mudderkräftor *Upogebia* spp.

Eremitkräftor *Pagurus* spp.
och *Anapagurus* spp.

Röd trolkrabba *Lithodes maja*

Trollhumrar (ett urval arter inom Galatheaidea)

Blåröd trollhummer *Galathea strigosa*

Tvåtaggig snorkelkrabba *Corystes cassivelaunus*

Cirkelkrabba *Atelecyclus rotundatus*

Krabbtaska *Cancer pagurus*

Strandkrabba *Carcinus maenas*

Simkrabbor *Polybius* spp.

Trekantskrabbor *Hyas* spp.

Kinesisk ullhandskrabba *Eriocheir sinensis*

Blåskrabba *Hemigrapsus sanguineus*

Småprickig penselkrabba *Hemigrapsus takanoi*

Europeisk hummer *Homarus gammarus*

Kännetecken

Sveriges största inhemska kräftdjursart, med en totallängd på upp till 60 cm från panntaggens spets till bakkroppens spets. Översidan är svart, mörkbrun eller blåaktig, vanligen med en tydlig längsgående mittfåra på ryggskölden. Sidorna är framtill ofta marmorerade med vita inslag. Undersidan är ljus, även på klorna. Klobenen är kraftiga, de övriga benen ganska tunna. Den ena sidans klo, den så kallade krossklon, är tydligt större och har runda knölar i saxen. Den andra klon är smalare och har en mer skärande saxklo. Andra och tredje benparet har små men tydliga saxklor. Panntaggens sidotänder och knölar på saxklorna har vita toppar utan orangerött.

Ekologi

Äter både levande och döda djur, men livnär sig mest på andra djur som musslor, kräftdjur, sjöborrar och fiskar.

Biotop

Hummer lever från 1 meters djup och nedåt på hårbotten med klippor, stenar, grus eller skalsand. Den håller främst till i hål och skrevor. När den förflyttar sig kan den påträffas ute på fastare mjukbotten.

Status och hot

Europeisk hummer bedömdes som livskraftig (LC) i Rödlista 2020. Arten kan hotas om amerikansk hummer, som hålls i odlingar i många artnsjöländer, börjar sprida sig i svenska vatten. Den invasiva amerikanska hummern är mycket konkurrenskraftig och kan även överföra gaffkemi, en dödlig bakteriell blodsjukdom, till vår inhemska hummer. Hybridavkomma mellan arterna är också ett potentiellt problem.

Illustrationer: Linda Nyman.

Håll utkik efter: Amerikansk hummer *Homarus americanus*

Vanligen större och kraftigare än europeisk hummer och med ännu kraftigare klor. Översidan svart eller brunaktig och saknar i regel längsgående mittfåra på ryggskölden och vit marmorering på ryggsköldens sidor. Panntaggen har ofta en eller två tänder på undersidan (saknas hos europeisk hummer). Panntaggens sidotänder och knölar på saxklorna är orangeröda utan vita toppar. Stjärtfötterna är ofta bruna i avvikande färg från kroppen jämfört med europeisk hummer där de har samma färg som kroppen.

Havskräfta *Nephrops norvegicus*

Kännetecken

Längd upp till 24 cm. Kroppen är ljus orangeröd med vita teckningar på fingerspetsarna på klorna, på ryggskölden och nedtill på bakkroppssegmenten. De mycket långa klorna med slanka, taggiga klosaxar på klobenen är också ett bra kännetecken tillsammans med de stora, njurformiga ögonen. Andra och tredje benparet har små men tydliga saxklor.

Ekologi

Livnär sig på andra djur, bland annat havsborstmaskar och fiskar, som fångas med klor och ben. Äter också rester av andra djur. Gräver bohålor och gångar i sedimentet. Äggbärande honor kan påträffas hela året och är lätta att känna igen genom att de svarta äggen som bärs under bakkroppen kontrasterar mot den betydligt ljusare bakkroppen.

Biotop

Havskräfta lever från omkring 20 meters djup och nedåt på mjukbotten.

Status och hot

Havskräfta bedömdes som livskraftig (LC) i Rödlista 2020. Bottentrålning kan förstöra artens bohålor och gångar.

Illustration: Linda Nyman.

Långfingrad grävkräfta *Calocaris macandreae*

Kännetecken

Påminner om en mycket liten ljus hummer och blir max 6 cm lång. Kroppen är ljus rosa med ljusare undersida. På huvudet ser man tydligt de vita, platta ögonen. Om man tittar riktigt noga ser man att det finns en liten saxklo även på andra benparet men inte på tredje benparet. Hos en hummer finns alltid en liten saxklo även på tredje benparet oavsett djurets storlek. En ung hummer är dessutom vanligen mörkfärgad och har mörka, aldrig vita ögon.

Ekologi

Gräver gångar i botten. Protandrisk hermafrodit, det vill säga varje individ är först hane och blir senare hona.

Biotop

Långfingrad grävkräfta lever från 20 meters djup och nedåt på sand- och lerbottnar.

Status och hot

Långfingrad grävkräfta bedömdes som sårbar (VU) i Rödlista 2020.

Foto: Fredrik Pleijel.

Rundögd spökräfta *Callianassa subterranea*

Kännetecken

En liten, max 5,5 cm lång, blekt skär och svagt genomskinlig art, vilket gör att man ser de inre organen. Ögonen sitter tätt ihop. Den påminner om mudderkräftor (arterna i släktet *Upogebia*) men skiljer sig från dessa genom att panntaggen är mycket liten, samt att första paret gångben har olika utseende med en större och en mindre saxklo och att andra paret gångben har små saxklor.

Ekologi

Gräver gångar i botten på relativt grunt vatten. Skildkönad.

Biotop

Rundögd spökräfta lever från 15 meters djup och nedåt på mjuka bottenar med sand/lera och skalgrus.

Status och hot

Rundögd spökräfta bedömdes som livskraftig (LC) i Rödlista 2020.

Foto: Fredrik Pleijel.

Mudderkräfter *Upogebia* spp.

Kännetecken

Två arter. Påminner om små ljusa humrar, med korta och ganska klena klor. Kan bli upp till 8 cm långa (orange mudderkräfta sällsynt upp till 15 cm). Liknar också rundögd spökräfta men skiljer sig från denna genom att klorna är ungefär lika stora på höger och vänster sida och att andra paret gångben saknar saxklor. Gångbenen är ljusa och tunna och stjärten är på bredaste stället bredare än resten av kroppen.

Ekologi

Gräver gångar i botten. Förekommer ibland i stora grupper, och där kan botten vara helt perforerad av gångarna.

Biotop

Mudderkräfter lever från 5 meters djup och nedåt på sedimentbottnar med sand, skalgrus och lerinblandning.

Status och hot

Orange mudderkräfta *Upogebia deltaura* bedömdes som livskraftig (LC) i Rödlista 2020. Prickig mudderkräfta *Upogebia stellata* bedömdes som sårbar (VU) i Rödlista 2020. Kunskapsbristen är dock stor – alla observationer är värdefulla.

Orange mudderkräfta *Upogebia deltaura*. Foto: Fredrik Pleijel.

Prickig mudderkräfta *Upogebia stellata*. Foto: Matz Berggren.

Eremitkräftor Paguridae

Kännetecken

Även kallade eremitkrabbor. I svenska vatten förekommer fem eller möjligen sex arter av eremitkräftor i två släkten, *Pagurus* och *Anapagurus*. Eremitkräftor saknar egna skal och bär istället med sig snäckskal som skydd. Det är ganska lätt att hitta och känna igen eremitkräftor, men det är betydligt svårare att bestämma dem till art. För att se skillnader på artnivå tittar man på små detaljer som ofta är svåra eller omöjliga att se i fält, bland annat på klorna och på taggar som finns framför allt på ryggskölden.

Ekologi

Livnär sig på mindre djur och rester av organiskt material. När eremitkräftor växer behöver de byta till större snäckskal, och det händer ibland att de stjälar skal från varandra. En eremitkräfta som förlorat sitt skyddande snäckskal löper stor risk att ätas upp av en bottenlevande fisk eller någon annan fiende.

Biotop

Eremitkräftor lever från 1 meters djup och nedåt. Flera arter lever i djupintervallet 5–20 meter, men de kan också förekomma på betydligt större djup. De finns på de flesta botten typer: lera, sand, skalsand, klippbottnar, och ofta bland alger och ålgräs. Det är inte ovanligt att hela snäckskalet kan vara täckt av ett svampdjur eller en matta av nässeldjur.

Status och hot

De fem svenska arterna bedömdes som livskraftiga (LC) i Rödlista 2020. Trots att eremitkräftor är vanliga är kunskapen om deras utbredning och förekomst liten. Alla uppgifter är därför värdefulla.

Rödprickögd eremitkräfta *Anapagurus chiroacanthus*.
Foto: Fredrik Pleijel.

Rödvit eremitkräfta *Pagurus bernhardus*. T.v. en individ vars skal är täckt med en matta av nässeldjur. T.h. en individ utan skal. Foto: Fredrik Pleijel.

Röd trollkrabba *Lithodes maja*

Kännetecken

Ryggskölden är omkring 11 cm lång. Översidan är rödororange med vita inslag och fläckar, medan undersidan är mer enhetligt ljus. Hela kroppen har kraftiga taggar och arten ger därför ett allmänt taggigt intryck. Benen och klorna är smala och långa.

Röd trollkrabba är ingen äkta krabba, och den skiljer sig från dessa genom att det bakersta benparet är förkrympt och inte syns uppifrån. Förutom klobenen ser man därför bara tre benpar, medan man ser fyra benpar hos alla egentliga krabbor. Detta tillsammans med färgen och taggarna gör att arten är mycket lätt att känna igen.

Ekologi

Allätare som livnär sig både på levande djur som sjöborrar och musslor, och på rester av döda djur.

Foto: Matz Berggren.

Biotop

Röd trollkrabba finns normalt från 15 meters djup och nedåt på bottnar med lera, sandblandad lera och skalgrus. Den är vanligare på djup runt 50 meter och djupare.

Status och hot

Röd trollkrabba bedömdes som livskraftig (LC) i Rödlista 2020. Den producerar jämförelsevis få ägg och populationsstorleken kan därför snabbt förändras.

Foto: Fredrik Pleijel.

Trollhumrar Galatheoidea

I svenska vatten finns det nio arter trollhumrar uppdelade i tre olika släkten. Några arter lever bara på djupt vatten och påträffas inte vid normala dykdjup. Av de arter man kan påträffa vid dykning är det bara en art som är någorlunda lätt att identifiera – blåród trollhummer.

Kännetecken

Hos alla trollhumrar är bakkroppen kort och invikt under resten av kroppen, vilket gör att trollhumrar vid en första anblick ser ut att vara ett mellanting mellan en hummer och en krabba. Benen och klorna är långa och ofta ganska smala. Det sista benparet är tillbakabildat och syns inte så tydligt. Det innebär att man förutom klobenen bara ser tre tydliga benpar, medan man ser fyra benpar hos hummer och havskräfta.

För att skilja mellan de olika arterna tittar man bland annat på panntaggens utseende (bred med tänder på sidorna hos släktet *Galathea*, nålformig med en kortare ”nål” på vardera sidan hos släktet *Munida*) och på om klorna är håriga, fjälliga eller släta. Förutom blåród trollhummer kan man möjligen skilja ut småögad trollhummer *Munida rugosa*, som har längre och smalare panntagg än övriga arter som påträffas på grunt vatten.

Ekologi

Olika arter förekommer på olika botten. Flertalet är nattaktiva och äter organiska partiklar eller delar av döda djur.

Biotop

Trollhumrar samlas ofta i täta grupper på ställen där det finns mycket organiskt material, t.ex. nedanför klippbranter, vid skeppsvrak och vid valkadaver. De söker sig ofta till klippskrevor och andra håligheter. Trollhumrar finns normalt från 5 meters djup och nedåt.

Status och hot

Vissa arter av trollhumrar är vanliga, andra är mycket sällsynta. Alla observationer är därför av intresse.

Dvärgtrollhummer *Galathea intermedia*.
Foto: Fredrik Pleijel.

Småögad trollhummer *Munida rugosa*.
Foto: Fredrik Pleijel.

Blåröd trollhummer *Galathea strigosa*

Kännetecken

En vackert färgad art som med sin rödbruna färg och sina lysande blå ränder på översidan inte går att förväxla med någon annan art. Arten är den största av alla trollhumrar i svenska vatten. Ryggskölden blir max 10 cm lång. Övriga arter är från max 2 cm hos rödprickig trollhummer *Galathea intermedia* till max 6 cm hos fjällig trollhummer *Galathea squamifera*.

Ekologi

Gömmar sig i sprickor i berg eller under stenar och överhäng, samt i undervattensgrottor.

Biotop

Blåröd trollhummer lever på hårbotten från 10 meters djup och nedåt.

Status och hot

Blåröd trollhummer bedömdes som livskraftig (LC) i Rödlista 2020.

Foto: Fredrik Pleijel.

Tvåtaggig snorkelkrabba *Corystes cassivelaunus*

Kännetecken

Ryggskölden är avlång, och uppemot 4 cm lång (ofta under 3 cm). Översidan är ofta blekt röd eller ljust brunaktig. Gångbenen är ljusare, saxklorna något mörkare. Hos hanen är klobenen mycket längre än de övriga benen och dubbelt så långa som ryggskölden, hos honan är klobenen betydligt kortare. Antennerna brukar hållas framåtriktade och kan se ut att bilda ett långt horn i pannan. Den avlånga ryggskölden tillsammans med de framåtriktade antennerna gör att arten är lätt att känna igen. Arten har tidigare kallats skråpukskrabba eftersom ryggskölden sett uppifrån kan ha en teckning som påminner om ett ansikte eller en mask (skråpuk är ett gammalt ord för ansiktsmask).

Ekologi

Ligger nedgrävd i sanden så att bara en del av antensspröten sticker upp. Dessa har två rader av hår på insidan och hålls tätt samman så att de bildar ett rör genom vilket krabban kan få ner friskt vatten till gälarna.

Biotop

Tvåtaggig snorkelkrabba lever från 10 meters djup och nedåt på sandbottnar.

Status och hot

Tvåtaggig snorkelkrabba bedömdes som nära hotad (NT) i Rödlista 2020. Arten är beroende av sandiga bottnar och har därför begränsade spridningsmöjligheter. Kunskapen om tvåtaggig snorkelkrabba är liten – kanske beror det på att arten oftast måste grävas upp för att kunna observeras.

Foto: Hans Hillewaert.

Cirkelkrabba *Atelecyclus rotundatus*

Kännetecken

Ryggskölden är karakteristiskt rundad, ungefär lika lång som bred och därmed nästan cirkelformig, med tänder längs stora delar av kanterna. Längden på ryggskölden är oftast inte mer än 3 cm, men den kan undantagsvis bli närmare 4 cm. Ryggskölden är rödbrun till färgen, medan benen och saxklorna är ljusare bruna.

Ekologi

Ligger nedgrävd i sanden med endast ögon och antenner synliga under dagtid. Honor som bär på rom under bakkroppen påträffas från februari till september.

Biotop

Cirkelkrabba lever från 10 meters djup och nedåt på grövre mjukbotten med sand och skalgrus.

Status och hot

Cirkelkrabba bedömdes som sårbar (VU) i Rödlista 2020.

Foto: Matz Berggren.

Krabbtaska *Cancer pagurus*

Kännetecken

Vår vanliga matkrabba. En stor och bred krabba med stora klor, orangebrun färg på översidan och ljusare undersida. Den är både som ung och vuxen lätt att känna igen på att ryggsköldens kanter har ett antal rundade lober, så att den påminner om kanten på en pajform. Första paret gångben är kortare än klobenen. Ryggskölden är vanligen upp till drygt 9 cm lång och 20 cm bred.

Ekologi

Förekommer på hårbottnar, sand- och grusbottnar, ofta med sedimentinblandning där krabban gärna gräver ner sig under en sten eller ett klipputsprång. Den årstidvandrar mellan grundare områden, där den uppehåller sig under sommaren, och djupare områden, där den i princip hibernerar (blir helt inaktiv) under vintern nedgrävd i bottensedimentet utan att äta.

Biotop

Krabbtaska lever från 5 meters djup och nedåt. Även om den finns så grunt att den kan ses vid dykning är det inte tillåtet att plocka upp krabbtaska med bara händerna.

Status och hot

Krabbtaska bedömdes som livskraftig (LC) i Rödlista 2020. Om den ursprungligen nordamerikanska arten stenkrabba etablerar sig i Sverige kan den sprida den dödliga sjukdomen gaffkemi till vår inhemska krabbtaska och även till hummer.

Krabbtaska *Cancer pagurus* Foto: Fredrik Pleijel.

Foto: Robert Aguilar, Smithsonian Environmental Research Center, CC BY 2.0

Håll utkik efter:

Stenkrabba *Cancer irroratus*

Den främmande arten stenkrabba skiljer sig från krabbtaskan genom att ryggsköldens lober har varsin svag spets, till skillnad från krabbtaskans jämnt rundade lober. Den har också en tydlig tagg på segmentet innanför saxklon vilket krabbtaskan saknar. Första paret gångben är längre än klobenen.

Strandkrabba *Carcinus maenas*

Kännetecken

En av våra absolut vanligaste krabbor. Ryggsköld upp till 6 cm lång och 7,7 cm bred. Ryggskölden är bred och rundat sexkantig med taggig framkant. Färgen är mörkt grön, blå- eller grågrön på översidan och från gulvit till tegelröd på undersidan. Klobenen är något grövre än gångbenen. Rör sig snabbt och har kroppen tryckt mot botten, vilket gör att krabban uppfattas som påtagligt platt.

Ekologi

En snabb jägare som äter i princip allt den kommer över av både levande och döda djur.

Biotop

Strandkrabba lever från strandkanten och nedåt, på olika typer av bottenar, bland algbälten, stenar, grus och klippor. Det är inte ovanligt att man hittar små individer bland uppspolad tång.

Status och hot

Strandkrabba bedömdes som livskraftig (LC) i Rödlista 2020.

Håll utkik efter: Näskrabba *Pirimela denticulata*

En liten krabba vars ryggsköld blir upp till 1,6 cm lång och 1,8 cm bred. Fronten är utstickande och har en större mittand och två mindre sidotänder. Sällsynt art som påminner om en mycket liten strandkrabba men har betydligt klenare klor. Näskrabba även förväxlas med cirkelkrabba, som dock har kraftigare klor och tänder runt nästan hela ryggskölden.

Strandkrabba *Carcinus maenas*. Foto: Fredrik Pleijel.

Näskrabba *Pirimela denticulata*. Foto: Bernard Picton

Simkrabbor *Polybius* spp.

Fyra eller möjligen fem arter av simkrabbor i släktet *Polybius* förekommer i svenska vatten. De kan vara svåra att skilja åt, men det är lätt att känna igen en simkrabba på det bakersta benparet som är platt och paddel-lik (har tydligt platta segment).

Kännetecken

Ryggsköld upp till 4 cm lång och drygt 5 cm bred. Ryggskölden är bred och rundat sexkantig, översidan är ofta röd- brun- eller gråaktig och undersidan ljus. Sista paret gångben är omformade till simben och är tydligt tillplattade. Om man fångar en simkrabba lägger den upp simbenen på ryggen, och om man observerar den under vatten kan man se den antingen simmande eller krypande på botten. Simkrabbor ger ett allmänt platt intryck, och benen kan vikas in under kroppen.

Ekologi

Aggressiva jägare som äter i princip allt de kommer över av både levande och döda djur. Gräver ner sig i bottenmaterialet med hjälp av simbenen som då fungerar som skovlar.

Biotop

Simkrabbor lever från 2 meters djup och nedåt på sand- och grusbottnar.

Status och hot

De fyra svenska arterna bedömdes som livskraftiga (LC) i Rödlista 2020.

Håll utkik efter: Rödögd simkrabba *Necora puber*

En främmande art som blir större än våra inhemska simkrabbor, upp till 6,5 cm lång och 8 (ibland ända upp till 10) cm bred. Den känns lätt igen på sina röda ögon och längsrandiga simben.

Mindre simkrabba *Polybius pusillus*. Foto: Fredrik Pleijel.

Rödögd simkrabba *Necora puber*. Foto: Fredrik Pleijel.

Trekantskrabbor Oregoniidae

Det finns två arter av familjen trekantskrabbor i svenska vatten, hövre *Hyas araneus* och maskeringskrabba *Hyas coarctatus*. De kan vara svåra att skilja åt, men det är ganska lätt att identifiera en trekantskrabba på den spetsiga främre delen av den rundat trekantiga ryggskölden – den ser ut att ha en spetsig nos.

Kännetecken

Ryggskölden blir inte större än 10 cm. Översidan är gråbrun till rödbrun och undersidan ljusare. Ofta är krabborna klädda med rödalger och kan därför se lite rödaktiga ut. Gångbenen är långa och kroppen kan bäras högt över botten. Trekantskrabbor, framför allt maskeringskrabba, samlar in och täcker sig med kamouflagematerial, som kan vara allt ifrån bitar av alger till kolonier av mossdjur och nässeldjur. Några av gångbenen är längre än eller lika långa som det första, klobärande benparet.

Ekologi

Lever på olika typer av botten, gärna i anslutning till alger. De rör sig ganska långsamt, vilket tillsammans med kamouflaget gör dem svåra att upptäcka.

Biotop

Trekantskrabbor lever från 2 meters djup och nedåt.

Status och hot

Både arterna, maskeringskrabba och hövre, bedömdes som livskraftiga (LC) i Rödlista 2020.

Hövre *Hyas araneus*. Foto: Fredrik Pleijel.

Maskeringskrabba *Hyas coarctatus*. Foto: Fredrik Pleijel.

Främmande och invasiva arter

Nya arter kan dyka upp och etablera sig i Sverige på naturlig väg, men många arter sprider sig hit med människans hjälp, till exempel genom att de aktivt förs hit eller till vårt närområde för att födas upp, eller som fripassagerare i ballastvatten.

Främmande arter kan ibland utgöra ett bekymmer och i värsta fall ställa till stora problem. Vissa arter trivs helt enkelt för bra i sin nya miljö och kan expandera kraftigt och i samband med detta påverka inhemska biologisk mångfald eller orsaka stora socioekonomiska skador. Sådana främmande arter brukar kallas invasiva arter.

Det är viktigt att rapportera fynd av främmande arter för att förstå deras utbredning och hur de sprider sig. Vill du veta mer om vad du kan göra för att hindra spridningen av invasiva främmande arter kan du besöka Havs- och vattenmyndighetens hemsida: <https://www.havochvatten.se/>

Kinesisk ullhandskrabba *Eriocheir sinensis*. Foto: Anders Salesjö.

Kinesisk ullhandskrabba *Eriocheir sinensis*

Kännetecken

Ryggsköld upp till 7 cm lång och 8 cm bred och nästan rund i formen. Färgen är grågrön till gulbrun med ljusare ben och vitaktig undersida. Fronten har fyra små tänder. Strax bakom fronten finns på ryggskölden två små knölar eller taggar och ytterligare fyra i en halvcirkel bakom dessa. Saxklorna är – med undantag för klopsetsarna – är täckta av långa tunna bruna hår, mest rikligt hos hanar.

Ekologi

Vuxna krabbor lever i sött och bräckt vatten i floder och sjösystem. Under senhösten vandrar könsmogna individer till flodmynningar vid kusten med saltare vatten för att para sig och lägga ägg. Unga krabbor lever kvar i cirka ett år innan de vandrar uppströms. Kinesisk ullhandskrabba lever naturligt i östra Asien och tagits till bl.a. Europa för att föda upp och sälja till restauranger.

Biotop

Kinesisk ullhandskrabba lever i Sverige på 0 till ca 40 meters djup. Det händer också att man påträffar den på land när den tar sig mellan olika vattendrag.

Risker

Kan underminera stränder, förstöra fiskeredskap, sprida sjukdomar (till exempel en art av lungmask), och påverka inhemska arter negativt genom både predation och konkurrens.

Foto: Matz Berggren.

Blåskrabba *Hemigrapsus sanguineus*

Kännetecken

Ryggsköld rundat rektangulär, upp till 4 cm lång och 4 cm bred. Kroppen är melerad i grönt, rött eller purpur med mörkare prickar och fläckar. Benen har rödbruna och gulvita tvärband. Fronten är jämn och rak eller mer eller mindre delad i två svaga lober. Övre halvan av klorna har purpurröda prickar och fläckar. Hanen har kraftiga kloben med en hudblåsa vid basen av saxklon, i ”tumgreppet”.

Ekologi

Opportunistisk allätare som förökar sig snabbt. Lever i salt och bräckt vatten, främst på hårdbotten men ibland även på mjukare botten. Blåskrabba lever ursprungligen i östra Asien och har kommit till bl.a. Europa med ballastvatten från fartyg.

Biotop

Blåskrabba påträffas vanligen i det övre, delvis frilagda tidvattensområdet, ned till ca 15 meters djup (främst vintertid).

Risker

Täta bestånd kan ha negativ påverkan på inhemska bottenfauna, till exempel havstulpaner, strandsnäckor, strandkrabbor och blåmusslor.

Foto: Matz Berggren.

Småprickig penselkrabba *Hemigrapsus takanoi*

Kännetecken

Ryggsköld rundat rektangulär, upp till 3,2 cm lång och 3,6 cm bred. Kroppen har variabel färg, ofta melerad i grått, grönt och brunt. Benen har diffusa tvärband. Fronten är jämn och rak. Mörkbruna till purpurfärgade prickar finns bland annat på hela utsidan av saxklorna och undersidan av kroppen. Hanen har kraftiga kloben med en hårtofs vid basen av saxklon, i ”tumgreppet”.

Ekologi

Lever främst i kustområden men även i flodmynningar. Allätare som förökar sig snabbt. Föredrar generellt mjukare substrat än blåskrabba men kan förekomma i samma område. Småprickig penselkrabba lever ursprungligen i östra Asien och har kommit till bl.a. Europa med ballastvatten från fartyg.

Biotop

Småprickig penselkrabba påträffas på 0 till ca 10 meters djup.

Risker

Konkurrerar om plats och föda, främst med vår inhemska strandkrabba, men kan även påverka mängden blåmusslor och strandsnäckor.

Foto: Matz Berggren.

Referenser och mer information

Medborgarforskning handlar om att allmänheten hjälper forskare att undersöka olika frågor. Att övervaka djur och natur är ofta svårt eftersom det kräver tid och resurser. Allmänhetens observationer är därför värdefulla för att förstå tillståndet i naturen. De är i många fall ovärderliga tillskott till vår kunskap.

Faunaväkteri

Faunaväkteri är en ideell övervakning av djur med syfte att inhämta kunskap om arters förekomst, främst hotade men också vanliga arter. Faunavaktare rapporterar sina observationer till Artportalen där all data lagras och blir tillgänglig för utvärdering och analys. Faunaväkteri kompletterar övervakning och uppföljning på nationell/regional nivå och kunskapen kan användas inom naturvården för statusbedömning och rapportering, samt vid planering av bevarandeåtgärder för hotade arter. SLU Artdatabanken har fokuserat sin faunaväkteriverksamhet till att innefatta samtliga svenska grod- och kräldjur, samt ett antal marina arter som går att observera på normala dykdjup: 12 arter sjöstjärnor, 18 arter/taxa kräfdjur och 16 arter av nakensäckor (och deras släktingar). Alla är välkomna att spana efter arter och bli faunavaktare!

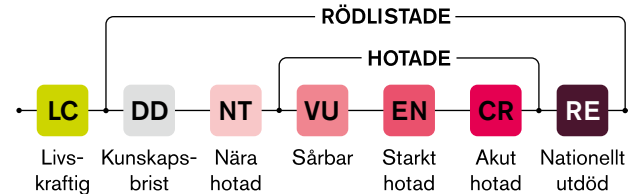
Bli marin faunavaktare

Hör av dig till oss om du är intresserad av att hjälpa oss att förbättra kunskap om marina arter. Vi skickar instruktion och tryckt material till dig. Tillsammans kan vi skapa bättre kunskapsunderlag om livet under ytan!

Kontaktinformation:

faunavakteri@slu.se

www.slu.se/artdatabanken/rapportering-och-fynddata/faunavakteri/

Rödlistade arter klassificeras inom sex kategorier: Nationellt utdöd (RE), Akut hotad (CR), Starkt hotad (EN), Sårbar (VU), Nära hotad (NT) eller Kunskapsbrist (DD). De som benämns "hotade arter" tillhör kategorierna CR, EN och VU. Arterna i kategorierna NT och DD är också rödlistade, men inte hotade. Arter som varken är rödlistade eller bedöms riskera att dö ut klassificeras som Livskraftiga (LC).

Rödlistan

Den svenska rödlistan är en sammanställning över enskilda arters utdöenderisk. Bedömningarna görs utifrån kriterier som utvecklats av den Internationella naturvårdsunionen (IUCN). Rödlistan är ett av de underlag som används för att göra prioriteringar inom naturvården. En vanlig art kan bli rödlistad på grund av att populationen minskat kraftigt. Även arter som inte minskar, men som är sällsynta och har en mycket begränsad förekomst kan bli rödlistade. Vill du söka efter enskilda arters bedömning ska du gå till [Artfakta](#).

Referenser

Artfakta.se

SLU Artdatabanken (2020). Rödlistade arter i Sverige 2020. SLU, Uppsala.

Vi arbetar för en rik och känd natur

På SLU Artdatabanken arbetar vi med att kartlägga tillståndet för den biologiska mångfalden i Sverige. Med hjälp av ett stort antal engagerade privatpersoner, yrkesverksamma naturvårdare och expertkommittéer arbetar vi för att samla in och analysera data om Sveriges arter och naturtyper.

SLU Artdatabanken är nationell koordinatör för faunaväkteri, som är ideell övervakning och kunskapsinsamling av svenskt djurliv. Allmänhetens observationer är ett oerhört värdefullt bidrag i arbetet med att förstå tillståndet i naturen.

Kontakta faunaväkteriet:

faunavakteri@slu.se

www.slu.se/marint-faunavakteri

SLU Artdatabanken

Ett kunskapscentrum för arter och naturtyper